

H. Barbócz Ildikó

Megtörtént és vágyott utazások

Ha az ember utazni szeretne, játszik az álmokkal, az útvonalakkal, az országokkal, vissza-visszaidézi a már megtörtént utazásokat, és felteszi magának a kérdést: új helyre utazzon-e vagy a már felfedezett, de korántsem megismert tájra. A viszontlátás, a találkozás, a „még mindig itt van, minden változatlan” élményére gyakran vágyódunk. Ha nincs konkrét cél vagy ismert utazásszervezőtől nem kap ötletet, ajánlatot az ember, akkor utazási irodához fordul. Rengeteg kiadvánnyal, utazási katalógussal, prospektussal a hóna alatt távozik, és otthon máris indulhat a keresgélés, a tervezés. Azon túl, hogy az idén ily módon sikerült Közép-Dalmácia egyik gyöngyszemére ráakadnunk, ahol ráadásul még sosem nyaraltunk, csak a környékén jártunk, az az ötletem támadt, hogy készíték egy sajátos, egyénre szóló katalógust azokból az országokból, ahol már megfordultunk, kb. 40 évre visszamenőleg. A hozott anyagból összeállt az album, de kivágtam olyan képeket is, melyek elkápráztattak, melyek hangulatukkal ragadtak meg, s melyek talán már a jövőt vetítik előre. Csak néztem, forgattam ezeket a fotókat, és lassanként szavak, mondatok, gondolatok kezdtek hozzájuk társulni. A legtöbbjükhez úgy is fordultam, mintha a húgomhoz írtam volna.

Az utazás három fontos kelléke: fürdőruha, napszemüveg, útlevel. Ezeket gyakran emlegettük, különösen, ha ezek közül egy is hiányzott. Ami még fontos lehet: pénz, idő és napfény minden áldott nap. Ez utóbbi csak ritkán valósult meg maradéktalanul, de soha nem estünk kétségbe eső és vihar esetén sem. Sőt, az igazán emlékezetes pillanatok esőben rögzültek, pl. a jesolói (Olaszország) tengerparton, ahol esőkabátban és mezítláb sétáltunk a maradék időt eltöltve. Velencében egy kávézás alatt szakadt le az ég, a lábunkat felhúztuk az ömlő víz fölé, de a hatalmas napernyő sem védett egy idő után, és mindenki az épületbe menekült. Aztán bekövetkezett a csoda: a felhők alól kibukkanó napban, a ragyogásban való séta a lét nagyon is elviselhető könnyűségét adta meg nekünk. Egy márciusi késő délután, alkonyatba hajlóan esernyővel szaladtunk az áztató esőben a lagúnák között szintén Velencében a megbeszélt találkozási helyre. És szükség van még az utazáshoz egy mindent elnyelő strandtáskára, mindenre, ami csíkos, ami kék, mi több: tengerészkek! Az utóbbi időben így törekszem összeállítani a ruhatáramat is, különösen a tengerparti nyaralásokhoz. Azt hiszem, a szíved csücske Dalmácia. Ugye jól gondolom? Természeti adottságai elképesztőek, hiszen a tenger alá bukó hegyek farkaszemet néznek az Adria kristálytisza vizéből kiemelkedő szigetekkel, földnyelvekkel. És a tenger itt a legátlátszóbb, a legszebb a kék és a türkiz megszámlálhatatlan árnyalataiban.

Emlékszel az első reggeli kávézásra Zadarban? A buszon töltött éjszaka után mámorító és felüdítő volt a tenger közelsége és látványa, az emberből hirtelen kiszállt

minden fáradtság, és csak a tenger meg a kávé illata... Innentől kezdve aztán hihetetlen panorámák kísérték utunkon, Vranjicából Dubrovnikba (Horvátország) és vissza Trogir mellé.

A katalógusok változatos időpontokkal és -tartammal hirdetik az útjaikat, van bőven választék. Az 5 nap/4 éj igen kevés, tapasztalatból mondom. Az olasz tengerparti nyaralásainkat Cavallinóban így kezdtük, de mire belelendültünk volna, már indult is a busz hazafelé. Persze nagyon boldogok voltunk, mindennek örültünk, mindent megbecsültünk és kihasználtunk. De mindig ott maradt egy kis hiányérzet, ami egyre fokozódott, és ma már azt állítom: legalább 10 nap és 9 éj szükséges a teljes kikapcsolódáshoz, ahhoz, hogy lásson, pihenjen, feltöltekezzen az ember az adott helyen. Ennyi idő kell, hogy egy kicsit részese legyen az utazó az ottani életnek, egy kicsit elvegyüljön, hogy hassa át a szemlélődés boldogsága. Egyszer Sperlongában egyedül indultam vásárolni. Felkészültem olaszul a kérdéssel, articsókát szerettem volna venni. Az eladónők igen kedvesek voltak, és én sikerélménnyel távoztam. Sperlongáról tudni kell, hogy Róma és Nápoly között fekszik, „fecskefészek típusú” építkezéssel és két széles, kilométernyi hosszúságú nyugati és keleti partszakasszal, a végtelenség felemelő élményével, a homokban tett hosszú sétákkal a kifutó hullámokban. Kedvenc amerikai írónóm, Frances Mayes így mutatja be ezt az üdülőfalut: „Fehér falu, cukorsüveghez hasonló házakkal a tenger felett, mór boltívek alatt futó, kartávolságnyi széles macskaköves utcák, és az erkélyekről színes báli ruhákként hajladozó rikító virágok.” (Egy év a világban) Ha egyszer sorrendet kellene felállítanom (de ez csak fikció) a bejárt nyaralóhelyek közül, bizonyára ez a parányi városka kerülne az első helyre. Annál is inkább, mert a sperlongai nyaralásban négyszer volt részünk fent a domboldalon fekvő apartmanok egyikében, amelynek kényelmes teraszáról a naplementékben való gyönyörködést egyszer sem mulasztottuk el. Itt volt egyedül az a határozott érzésem – valahányszor innen kirándulni indultunk –, hogy valójában itt lakom, és a zsalugátereket gondosan be kell zárnom. A teraszon mindig szépen megterítettünk, te hoztad az abroszt, kék ólomvirágot is csempésztünk az asztal közepére. Jókat ettünk-ittünk, főztünk és befőztünk (fügelekvár és befőtt). Amíg elkészült a kávé, a pineafenyők, a rozmaringbokrok, a fügefák átható illatát élvezhattuk. Esténként mécses pislákol és a tenger fölött a szikrázó csillagok, olykor tűzijáték fényei...

A katalógusok fotóin szállodai szobabelsők csábítanak a következő utazásra. Az asztallap kékje behozza a tengert a szobába, a narancssárga kárpit a napfényt: életörömelemek. A szem akadálytalanul szalad a távolba az ezüstös szikrákban fürdő, még mozdulatlan tengerhez. Tekinteted megnyugszik a kis világítótornyon és a távolabbi parányi szigeten. Két állandó, két örökké biztos pont ittléted alatt, és nincs most ennél megnyugtatóbb. Mezítláb lépsz ki a teraszra, most ér el az éjszakából még itt maradt jóleső hűvösség. Fogadod a sirályok reggeli vijjogó üd-özletét, és csinálsz álmos szemmel pár fotót. Mert azt hiszed, ez a pillanat nem

jön vissza többé. És valahol igazad is lehet... Már csak a kilátásért is ezt a szobát foglaljuk le legközelebb!

A világítótornyok kezdetben misztikusan hatottak ránk, de a tengerekhez egyre gyakrabban utazván kezdjük megszokni őket. Egyszer teljesült is vele kapcsolatosan az egyik vágyam: láthassam a Capri nyugati fokán magasodó, filmekből is ismerős építményt. A szigetet körbehajózva ez sikerült is, alig tudtam a szemem levenni róla. Egy horvát dokumentumfilmben az ott élő, ott szolgálatot teljesítő emberek beszélnek a munkájukról. Olvastam továbbá róluk, hogy a főszezonban kibérelhetők nyaralás céljából. Mi is kipróbálhatnánk egyszer, nem gondolod?

Különben az Adriai-tenger partja a legszebb itt Európában a számomra. Biztosan te is így vagy vele. A homokos strandok kényelmesebbek és biztonságosabbak, a sziklás, köves, durva kavicsos részek veszélyeket rejtenek, de romantikusabbak és vadregényesebbek. Évekkel ezelőtt az erős hullám nekicsapott egy fürdőző nőt Rovinjban a Katarina sziget végénél az éles szikláknak, ahol mi is vízbe ereszkedtünk, és másnaptól bekötött lábbal csak szemlélője lehetett a tájnak. A partszakaszok a képeken ismeretlenek, de fenyőkkel, bokraikkal bárhová behelyettesíthetőek, tehát mégis ismerősek. Ehhez persze itt élő halásznak vagy lakosnak kellene lenni. És itt feltétlenül szólni kell a strandok elmaradhatatlan kellékéről, a napernyőkről. Ahány szálloda a soron, annyi színben nőnek ki a homokból a végeláthatatlan vásznak. Így nem tévedhet el az ember. Azaz mégis, mert ez már kész erdő. Én lehúzott állapotukban szeretem őket, a reggeli vagy az alkonyati fényekben, vagy akár esős időben. Az első napernyős találkozások Cavallinóban kezdődtek, aztán Jesolóban, az esőben folytatódtak, hogy aztán Riminiben (Olaszország) kínálják magukat megszámlálhatatlanul a nap erős sugárzása ellen. Szemem ugyan tiltakozik ezen sűrűség miatt, de egy idő után megszokjuk, és előszeretettel fényképezzük őket.

Nekem az Isztria, azon belül Rovinj a kedvencem. Tudom, te is jártál arrafelé nem is egyszer. A magyar utasok számára igen közkedvelt a közelsége miatt is, és mert csipkézett tengerpartjával, hangulatos utcáival, a domb tetején álló Szent Eufémia székesegyházával és kellemes klímájával mindig tud újat nyújtani. Nekünk régóta ismerős, itt töltöttük házasságkötésünk után az első nyarat. Még megvan a „házunk” is, a 70-es években jobbára magánházakban szállásolták el a nyaralni vágyókat. Akkor még csak álmodoztunk róla, szinte megvalósíthatatlan vágyakozásnak tűnt innen áthajózni Velencébe. Kevéske pénzünkből akkor egy ikont vásároltunk. Aztán évekkel később átkeltünk az Adriai-tengeren, és közelebb jött, beláthatóbb lett a világ.

Jól tetted, hogy megvetted ezt a strandtáskát Porecban! Mélykék és fehér csíkozású díszítésével tökéletes emlék az Adriáról. Telerakhatod a reggeli, frissen felszántott homokból gyűjtött kagylókkal, csigákkal, különleges osztrigahéjakkal, a tenger homokjával és gyógyító levegőjével, csapdosó hullámainak megunthatatlan hangjaival.

Valójában nem is tárgyakat hozunk haza magunkkal, hanem „színek, illatok, hangok, szavak, képek, tájak, szagok, érzések nyüzsögnek egymás hegyén-hátán” (Michel Onfray) bennünk. A fontos tudnivalókat egy üdülőhelyre, egy városra, egy országra vonatkozóan megszerezhetjük az ismertetőkből, a katalógusokból, a különböző útleírásokból, de az élmények a lelkünkben, a szívünkben hagynak nyomot, ott élnek tovább. A fent említett francia író-filozófussal feltehetjük a kérdéseket: „Melyik a legszebb emlék? Melyik a legfontosabb tanulság? Mit tanultunk a többiektől, a világtól? Lehet-e már következtetéseket levonni, összefoglalni három lényeges gondolatot, vagy négy fontos mozzanatot? Mennyivel vagyunk gazdagabbak most, hogy bejártunk egy idegen, a miénktől távoli országot?” (Az utazás elmélete) Lehet a kérdésekre válaszolni, de nem feltétlenül szükséges. Ahhoz viszont, hogy a feleletek hitelt érdemlőek, igazak és őszinték legyenek, „úgy kellene utazni, ahogy a tűz terjed, s elemészteni azt, amin az ember átment, és ne maradjon más, mint rom és hamu... Vagy otthon maradni, s még az ablakon se nézni ki.” És ebben Hamvas Bélának tökéletesen igaza van.

Vermeer szobája

(olaj, vászon, 2016)